

Linedanseren Hans Fredrik Dahl

Det synes som om en dråpe har falt i et fullt beger. Noen har fått nok av Hans Fredrik Dahls sleivete skrivestil. Er dette en hysterisk overreaksjon?

Kultur KRONIKK

Odd-Bjørn Fure
«Kampen mot glemselen»
Universitetsforlaget 1997

På TV ser vi Dahls nasale flegma i møte med en engasjert forfatter som velter glasset i bare iver. Jeg synes boken er bedre.

Hans Fredrik Dahls artikler om tema knyttet til nazisme og okkupasjonshistorie følger et forslitt mønster: Først en artikkel i Dagbladet, så skjemmet av sleivete og flåsete formuleringer at den med begeistring blir gjengitt i «Folk og Land». Så rykker noen ut for å arrestere Dahl. De tillegger ham gjerne holdninger som ikke er eksplisitt uttrykt, men som er nærliggende ut fra hele artikkelens hovedinntrykk. Så forsvarer Dahl seg med noe å la «men kjære, dette har jeg da aldri sagt». Dahl gidder jo ikke å komme med selvfølgeligheter som for eksempel at Norge var i krig med Tyskland helt til 1945. Derfor sier han det motsatte. Han spisser sine formuleringer så nært opp til et forsvar for gammelnazistenes anliggender som det lar seg gjøre. Men stort sett uten å kunne taes for annet enn nettopp spissformuleringer som han senere med distret vennlighet kan utdype og nyansere. Dahl kan jo dette med å registrere en mediaoppmerksomhet. Men hva er det han egentlig vil? Er han genuint opptatt av å nyansere og problematisere de slappe selvfølgeligheter? Mye kan tyde på det, jeg har i alle fall liggende mye god og modig sakprosa som støtter et slikt bilde. Eller er han en «medianisse» som devaluerer språket ved konsekvent å velge en outrert form som delvis motsier det innhold han mener å stå for?

Historikeren Odd-Bjørn Fure (t.v.) utfordrer Hans Fredrik Dahl.

(Foto: NTB/Arve Schaug)

Mye kan tyde på det også. Odd-Bjørn Fure har valgt å ta ham på ordet. Det lykkes ham, langt på vei.

Ser en på Dahl faktiske posisjon i Irwing-debatten, kunne mesteparten vært kokt ned til følgende påstander: Irving er en fascist-vennlig politiker. Han har, til tross for sin forskrudde ideologi, spadd fram mye nyttig og nytt kildemateriale. Han bør ha rett til å gjøre dette i et åpent samfunn, selv om vi ikke deler hans konklusjoner. Irving er faktisk av de beste historikere som har skrevet om Hitler, hans bok «Hitlers war» regnes som veldig god av flere kompetente historikere. Der sier han ikke at 5 millioner drept jøder er en løgn. Dessuten: Norsk okkupasjonshistorie er relativt sett idyllisk. Vi hadde ingen total krigstilstand, mesteparten deltok ikke, ble ikke tvunget til å velge side. Det foregikk overgrep mot «tysker-tøser» etter krigen.

Hadde Dahl bare sagt dette,

hadde det ikke blitt noen debatt eller bok. Men det er nå en gang ikke Dahls måte å nærme seg sitt tema. Etter så mange buldrende debatter bak seg, kan jeg ikke tro at han helt ufrivillig oppsøker bråket. Dahls noe ublide sammenstøt med en tidligere dørvakt og nåværende historiker fremkaller ingen umiddelbar medynk. Dahl skal være glad for at noen fortsatt tar hans språkspill på alvor. Men hvis en, som Fure, mener at historikere har en oppgave som leverandører av innsikt for å forstå sin samtid, blir det noe temmelig usmakelig ved Dahls flørt. Hans indignasjon over å bli tillagt meninger han ikke har, forstår jeg. Et par setninger fra Dahl hadde vært nok til å kvele slike misforståelser i fødselen, men vil han det?

Dahl snakker ikke bare for en inkompetent forsamling historikere. Det er ille at en mediaprofessor nekter å problematisere sin politiske rolle i en dagsavis. Hvis han ikke ønsker å bli misbrukt av nazistene, kunne

han valgt sine ord med litt mer omhu.

Fure påviser, med tilstrekkelig sitater at Irving også skriftlig har benektet drapet på 5 millioner jøder. Han påviser også at Irving i sin siste utgivelse av «Hitlers war» har fjernet alle referanser til jødeutryddelsene. Han referer til ymse slakt fra kompetente historikere. Dahl kan sikkert spa fram noen som er uenige. Jeg har ingen kompetent vurdering å fremby. Som menig leser undres jeg bare på om Dahl synes det er mulig å innlemme Irving blant de fremste historikerne så lenge denne så totalt underkommuniserte jødeutryddelsene. En ting er å få fram nytt kildemateriale, men er det ikke vurderingen av dette som historikeren Irving står og faller på? Fure siterer noen av Dahls artikler og motsier disse. Noe av denne polemikken er både besk og treffende i sin bokstavtro hamring. Samtidig får leseren en følelse av at dette er for dumt, dette mener ikke Dahl. Noe uvirkelig preger hele denne debatten. Men jøde-utryddelse-

ne er virkelige nok. Det samme gjelder dagens kamp om fortida. Alle som har tilgang til Internett kan på tyske nyhetsgrupper lese denne kontinuerlige debatten. Irving er ny-nazistenes mann, deres håp om å bli tatt seriøst av en opplyst offentlighet. Dahl har absolutt gjort sitt til å anstendig-gjøre dette grumset.

Fures visitter omkring norsk offentlighet og mangelen på utdypende, fortolkende artikler fra historikerhold er et interessant innspill. Jeg forstår at de vegrer seg mot å delta i en offentlighet hvor de er nødt til å forenkle det kompliserte. Men som Fure, skulle jeg ønske at flere historikere våget å være samtidsfortolkere. Da mister en sin ekspert-status. Men det er som redskap til å forstå samtiden at historiekunnskapen forsvarer sin plass. På sitt beste er Dahl selv en slik historiker. For tiden er han ikke på sitt beste. Fure er fortsatt et ubeskrevet blad i så måte, men boka stiller visse forventninger til fremtidige utspill. Ivar Bakke

Nationen
7-3-97

111059